

17.1.2014

Tuulikolmio Oy
PL 52
02101 ESPOO

Kirje 30.8.2013 ja arviointiselostus 11.9.2013

PALKISVAARA-KANNUSVAARAN TUULIPUISTON YMPÄRISTÖVAIKUTUS- TEN ARVIOINTIMENETTELY

Tuulikolmio Oy on toimittanut Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä Lapin ELY-keskus) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain, YVA-lain (468/1994 + muutokset) tarkoittaman ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus, YVA-selostus), joka koskee Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimapuistoa Sodankylän kunnassa.

Tämä lausunto on YVA-lain 9 §:n tarkoittama yhteysviranomaisen lausunto Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimapuistoa koskevasta YVA-selostuksesta. Lausunnossa esitellään Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimapuisto ja arviointiselostus, sekä yhteysviranomaisen näkemykset arviointiselostuksesta ja YVA-menettelystä.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hanke Palkisvaara-Kannusvaaran tuulipuistohanke

Hankkeesta vastaava Tuulikolmio Oy
PL 52
02101 ESPOO

Yhteyshenkilö: Heikki Kauppinen (puh. 040 566 4428)
sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi(at)tuulikolmio.fi.

YVA-konsultti Ahma ympäristö Oy
Hallituskatu 20 B
96100 ROVANIEMI

Yhteyshenkilö: Olli-Pekka Vieltojärvi (puh.040 864 1412)
sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi(at)ahmagroup.com

Yhteysviranomainen Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hallituskatu 3 B
96101 ROVANIEMI

Yhteyshenkilö: Kalle Oiva (puh.0295 037 009)
sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi(at)ely-keskus.fi

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994, muutettu 458/2006) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma (YVA-ohjelma) on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, miten arviointi tullaan suorittamaan. Yhteysviranomaisen lausunnossa arviointiohjelmasta pyritään mm. ohjaamaan käynnistynyttä YVA-menettelyä sekä tarkastellaan arviointiohjelman asianmukaisuutta ja riittävyttä sekä otetaan kantaa menettelyjen yhteensovittamiseen. Hankkeesta vastaava tekee arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella tarvittavat selvitykset ja arvioinnit hankkeen vaikutuksista ja laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus). Yhteysviranomaisen antaa lausuntonsa myös arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä. YVA-menettely päättyy lausuntoon.

Viranomaisilla ja niillä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöillä ja säätiöillä, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea, on mahdollisuus antaa lausuntonsa ja esittää mielipiteensä sekä YVA-ohjelmasta että YVA-selostuksesta.

Hankkeen toteuttamista varten tarvittaviin lupahakemuksiin liitetään ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon.

Hanke, sen sijainti sekä esitetyt vaihtoehdot

Tuulikolmio Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Sodankylän kunnassa sijaitsevalle Kelujärvelle, Palkisvaaran ja Kannusvaaran alueille, noin 18 kilometriä Sodankylän kuntataajamasta itään. Tuulivoimapuistoalue sijaitsee Sodankylän ja Savukosken välisen tien nro 967 eteläpuolella sekä Sodankylän ja Kemijärven välisen tien nro E63 koillispuolella. Hankealue eli alue, jonka sisälle tuulivoimalat sijoittuisivat, on enimmillään noin 8 km pitkä ja noin 3 km leveä. Kyseinen alue on pinta-alaltaan noin 70 km². Koko hankealueen pinta-ala on noin 64 km², sisältäen myös voimajohdon suunnittelualan. Hankealue sijoittuu suurimmaksi osaksi yksityisten maanomistajien kiinteistöille mutta osittain myös valtion omistamalle ja Metsähallituksen hallinnoimalle kiinteistöille.

Alustavien suunnitelmien mukaan hankealueelle rakennettaisiin maksimissaan 34 tuulivoimalaitosta, joiden yksikkötehot olisivat 2,4 – 4,5 megawattia (MW). Tuulivoimapuiston kokonaisteho olisi 81,6 – 153 MW. Tuulivoimapuisto koostuu tuulivoimaloista, niiden perustuksista, voimaloiden välisistä liittymäteistä, sähköasemasta sekä sähköverkkoon liittymisen mahdollistavasta voimajohdosta.

Yksittäinen tuulivoimalaitos muodostuu perustuksen päälle asennettavasta tornista, 3-lapaisesta roottorista sekä konehuoneesta. Suunnitelmien mukaan Palkisvaara–Kannusvaaralla laitokset tulevat olemaan

vaaka-akselivoimaloita. Voimaloissa on putkirakenteinen standarditerästorni tai hybridi betoniterästorni, jonka perustukset ovat betonia.

Yksittäinen tuulivoimalaitos koostuisi noin 91 – 119 metriä korkeasta (Vaihtoehto VE1) tai 142 metriä (Vaihtoehto VE2) korkeasta tornista sekä turbiinista, jonka halkaisija olisi 100 – 117 metriä (Vaihtoehto VE1) tai 128 metriä (Vaihtoehto VE2). Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus olisi siten 149,5 – 180 metriä (Vaihtoehto VE1) tai 206 metriä (Vaihtoehto VE2).

Tuulikolmio Oy on perustanut Palkisvaara–Kannusvaaran tuulivoimapuistolle paikallisyhtiön (Kaamostuuli Oy), joka vastaa tuulivoimapuiston operoinnista.

Arvioitavat vaihtoehdot

Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto VE1: Tuulivoimaloita rakennetaan yhteensä korkeintaan 34 kappaletta, joista Palkisvaaraan sijoittuu korkeintaan 22 kpl ja Kannusvaaraan korkeintaan 12 kpl. Voimaloiden yksikköteho on 2,4 – 3,3 MW ja tuulipuiston kokonaisteho 81,6 – 112,2 MW.

Vaihtoehto VE2: Tuulivoimaloita rakennetaan yhteensä korkeintaan 34 kpl, joista Palkisvaaraan sijoittuu korkeintaan 22 kpl ja Kannusvaaraan korkeintaan 12 kpl. Voimaloiden yksikköteho on 4,5 MW ja tuulipuiston kokonaisteho 153 MW.

Lisäksi tarkastellaan kahta voimajohdon reittivaihtoehtoa sähkön siirtämiseksi tuulivoimapuistosta sähköverkkoon:

Sähkönsiirron vaihtoehdot

Vaihtoehto SVE1: Suora liityntä hankealueen itäpuolella olemassa olevaan 220 kV:n voimajohtoon, liittyminen maakaapelilla suunnitteilla olevaan Nuolivaaran sähköasemaan.

Vaihtoehto SVE2: Uuden 220 kV voimajohdon rakentaminen tuulivoimapuiston sähköasemalta Palkisvaaran eteläpuolitse, liittyen Nuolivaaran eteläpuolella olemassa olevan 220 kV:n johdon rinnalle ja edelleen Kokkosnivan sähköasemalle. Reitti myötäilee olemassa olevan voimajohdon johtokäytävää, sijoittuen sen länsipuolelle. SVE2a:n mukainen voimajohto kulkee 4,7 km matkalla Sodankylän kunnan alueella, 2,7 km matkalla Savukosken kunnan alueella ja 22,2 km matkalla Pelkosenniemen kunnan alueella.

ARVIINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Tuulikolmio Oy on toimittanut 30.8.2013 (11.9.2013) Palkisvaara-Kannusvaaran tuulivoimapuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen Lapin ELY-keskukselle. Tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostus ja sitä koskeva kuulutus on asetettu nähtäville Sodankylän, Pelkosenniemen ja Savukosken kunnanvirastoihin sekä Lapin ELY-keskukseen sekä internettiin www.ymparisto.fi/ palkiskanusvaaratuulivoimaYVA 19.9.2013 alkaen koko arviointimenettelyn

ajaksi. Arviointiselostusta koskeva kuulutus on julkaistu Lapin Kansassa ja Sompio-lehdessä 19.9.2013. Virallinen nähtävilläoloaika oli 19.9.-18.11.2013, jonka aikana lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa ELY-keskukseen. Arviointiselostukseen on voinut tutustua myös Sompion seutukirjaston Sodankylän, Pelkosenniemen ja Savukosken toimipisteissä.

YLEISÖTILAISUUS

Hankeesta on järjestetty yleisötilaisuus 25.9.2013 Sodankylän kunnanviraston valtuustosalissa. Yleisötilaisuudesta ilmoitettiin kuulutuksessa 19.9.2013 Lapin Kansassa, ja Sompio-lehdessä. Yleisötilaisuuteen osallistui 4 henkilöä järjestäjien ja esitelmäsihteerien lisäksi. Yleisötilaisuudessa esitettiin seuraavia kysymyksiä:

- Onko 20-25 vuotta turbiinin ikä vai myös tornin?
- Onko paliskuntain yhdistys tietoinen porojen pantaseurannasta?
- Mitä tarkoittaa, että luontotyyppi on luokiteltu silmälläpidettäväksi?
- Miten paljon lintuja kuolee poroituihin? Todennäköisesti enemmän kuin voimalinjoihin. Asioita pitäisi suhteuttaa.
- YVA-ohjelmassa oli vain hankevaihtoehto VE1. Hankevaihtoehto VE2 lisätty YVA-selostusvaiheessa. YVA-ohjelmavaiheessa hankevastaavan mukaan alle 34 voimalan tuulipuisto ei ole taloudellisesti kannattava. Nyt kuitenkin tarkastellaan isompia voimaloita. Voiko voimaloiden määrää nyt vähentää? Syntyy vaikutelma että VE2 on vain lisätty jälkikäteen.
- Voiko ns. ”kriittisen pisteen” poistaa, kuten poroerotusaidan läheisyyteen sijoittuvan voimalan?
- Tehdyistä selvityksistä voi olla iloa paikkakuntalaisille, mutta onko järkeä tehdä kaikkia selvityksiä? Maanomistaja voi toteuttaa palstallansa avohakkuun ilman selvityksiä. Kustannustehokkuus?
- Television, radion ja puhelimen kuuluvuus huolestuttaa. Katkoton näkyvyys turvattava.
- Tiedon etsiminen hankalaa. Pitäisi olla linkitys eri sivujen välillä, kuten kaavoitus, YVA-menettely.

Lausuntopyyntö

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt lausuntoa arviointiselostuksesta Sodankylän, Savukosken ja Pelkosenniemen kunnilta, Lapin liitolta, Metsähallitus Lapin luontopalveluilta, Lapin aluehallintovirastolta, Museovirastolta, Lapin maakuntamuseolta, Puolustusvoimat Pääesikunnalta, Pohjois-Suomen Sotilasläänin Esikunnalta, Ilmavoimien Esikunnalta, Lapin lennostolta, Puolustusvoimat, Jääkäriprikaati, Lapin rajavartioston esikunnalta, Liikenteen turvallisuusvirastolta, Liikennevirastolta, Ilmatieteen laitokselta, Lapin ELY-keskuksen Kalatalousviranomaiselta, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselta, Fingrid Oyj:ltä, Digita Oy:ltä, Lapin luonnonsuojelupiiriltä, Lapin lintutieteellinen yhdistys ry:ltä, Paliskuntain yhdistys ry:ltä, Oraniemen paliskunnalta, Pyhä-Kallion paliskunnalta, Hirvasniemen paliskunnalta, Sattasniemen paliskunnalta, Syväjärven paliskunnalta, Sodankylän riistahoitoyhdistykseltä, Oraseura ry:ltä, Puolakkavaaran Kehitys ry:ltä, Kelujärven kyläyhdistykseltä, Metsänhoitoyhdistys Sodankylältä ja Lapin sähköverkko Oy:ltä.

LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Arviointiselostuksesta annettiin yhteensä 19 lausuntoa ja 4 mielipidettä. Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Lapin ELY-

keskuksessa. Kopiot lausunnoista ja mielipiteistä on toimitettu hankkeesta vastaavalle. Annetut lausunnot ja mielipiteet esitetään yhteysviranomaisen lausunnon liitteenä.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomainen antaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä. Yhteysviranomaisen ympäristövaikutusten arvioinnin laadulle asettama vaatimustaso kiteytyy kannanottoon arviointiselostuksen riittävydestä. Arviointiselostuksen riittävyden kriteereitä ovat arviointiselostuksen lainmukaisuus, merkittävien vaikutusten pätevä selvittäminen, olennaisten vaihtoehtojen tasapuolinen ja puolueeton tarkastelu sekä informatiivisuus.

Hankekuvaus

Palkisvaara-Kannusvaara tuulipuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on esitelty asiaankuuluvasti muun muassa hankkeen sijainti, aikataulu, hankevastaava, tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ja päätöksistä, sekä tiedot hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin. Sen sijaan tiedot hankkeen tarpeesta ja tavoitteista sekä niiden perustelut olisi voitu tuoda selkeämmin esille. Pääpiirteissään selostus sisältää kuitenkin ne asiat, jotka ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (713/2006) 9 §:n 2 momentin ensimmäisen kohdan mukaan pitääkin sisältää.

Vaihtoehdot

Vaihtoehtotarkastelu on keskeinen osa YVA-menettelyä. Sen tarkoituksena on tukea päätöksentekoa tuottamalla tietoa hankkeen vaihtoehtoisista ratkaisuista ja niiden vaikutuksista. Lopputuloksena pitäisi olla optimaalisimman vaihtoehdon löytäminen muun muassa haitallisten ympäristövaikutusten minimoimiseksi.

Tuulivoimaloiden sijoitusvaihtoehdot

Palkisvaara-Kannusvaara tuulipuiston YVA-selostus sisältää niin sanotun nollavaihtoehdon lisäksi kaksi vaihtoehtoa (VE1 ja VE2), joita erottaa ainoastaan tuulivoimaloiden koko ja korkeus. Erityisesti välkkeen ja maiseman suhteen vaihtoehdon VE2 vaikutukset muodostuvat suuremmiksi kuin vaihtoehdon VE1. Vaihtoehdottomuus on ongelmallista muun muassa sen vuoksi, että hankealueella on havaittu luonnonsuojelulain 38 §:n nojalla rauhoitetun petolinnun pesäreviirejä. Kyseisen petolinnun pesäpuut on rauhoitettu luonnonsuojelulain 39 §:n nojalla ja sen säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Palkisvaara-Kannusvaaran tuulipuistohankkeessa tuulivoimaloiden enimmäismäärä on 34. Toteuttamisvaihtoehdossa VE1 voimaloiden yksikköteho tulisi olemaan 2,4 – 3,3 MW ja puiston kokonaisteho sijoittuisi näin välille 81,6 – 112,2 MW. Sen sijaan vaihtoehtotarkastelussa VE2 tuulivoimaloiden yksikköteho tulisi olemaan 4,5 MW ja puiston kokonaisteho 153 MW. YVA-selostuksen liitteessä (Liite 2; tuulipuistohankkeen tekninen kuvaus) todetaan, että Fingrid Oy on antanut luvan liittymisestä Kelukoski-Kokkosniva johtoon enintään 108 MW tehoiselle tuulipuistolle. Tämä tarkoittaa sitä, että luvanmukainen 108 MW ylittyisi varmuudella Vaihtoehdossa VE2, ja mahdollisesti myös vaihtoehdossa VE1. Toki vaihtoehdossa VE1 voidaan voimaloiden yksikköteholla säädellä

puiston kokonaistehoa siten, että Fingridin sallima 108 MW yläraja ei ylitä.

YVA-selostuksen kappaleessa 4.2.2 on kerrottu melko vaikeasti ymmärrettävästi vaihtoehtojen valintaan liittyvistä taustatekijöistä. Yhteysviranomaisen kanssa käydyissä keskusteluissa hankevastaava on perustellut vaihtoehtottomuutta muun muassa ennakkoon tehdyillä selvityksillä. Perustelut ja ennakkoon tehdyt selvitykset olisi kuitenkin pitänyt esitellä YVA-selostuksessa esitettyä selkeämmin.

Vaihtoehtoa VE2 ei voida pitää toteutuskelpoisena erityisesti sähkönsiirtoon liittyvien kysymysten ja kasvavien vaikutusten johdosta. Eräs vaihtoehto olisi voinut olla esimerkiksi ympäristövaikutuksiltaan kriittisillä alueella sijaitsevien tuulivoimaloiden poistaminen ja korvaaminen toisaalla tehokkaimmilla, vaihtoehdon VE2 mukaisilla, tuulivoimaloilla. Näin tuulivoimaloiden ympäristövaikutukset olisivat vähentyneet, mutta tuulivoimapuiston kokonaisteho olisi pysynyt mahdollisesti samana tai jopa kasvanut. Tulee kuitenkin muistaa, että mikäli tuulivoimaloiden sijainnit muuttuvat YVA-selostuksessa esitetyistä siten, että tuulivoimapuiston aiheuttamat ympäristövaikutukset muuttuvat oleellisesti, pitää viimeistään kaavoitusvaiheessa tehdä asiaa koskevat tarvittavat lisäselvitykset.

YVA-selostuksesta annettujen kommenttien perusteella YVA-tarkasteluun olisi tullut ottaa mukaan sellainen vaihtoehto, jossa Kannusvaara olisi jätetty tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle. Myös YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa yhteysviranomaisen totesi, että ainakin yhdeksi vaihtoehdoksi olisi pitänyt ottaa Kannusvaaran hankealueelle suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden määrän vähentäminen. YVA-ohjelmasta annetun lausunnon mukaan suotuisin vaihtoehto muun muassa alueen petolinnuille olisi ollut Kannusvaaran jättäminen kokonaan hankevaihtoehtojen ulkopuolelle ja mahdollisten tuulivoimaloiden sijoituspaikan tarkastelussa olisi voitu keskittyä esimerkiksi Palkisvaaran itäpuolella sijaitseviin Nuolivaaraan ja Asentomaahan. YVA-selostuksessa ei ole kuitenkaan huomioitu tätä ehdotusta.

Sähkönsiirron vaihtoehdot

Palkisvaara-Kannusvaaran tuulipuistohankkeen YVA-selostuksessa on tarkasteltu mahdollisia sähkönsiirtoon liittyviä vaihtoehtoja. Sähkönsiirto hankealueelta sähköverkkoon on suunniteltu toteutettavaksi, joko maakaapelin (SVE1) välityksellä suoraan hankealueen itäpuolella olevaan 220 kV voimajohtoon tai uuden (SVE2a) 220 kV voimajohdon (ilmajohdot) välityksellä kulkien Nuolivaaran eteläpuolella olemassa olevan 220 kV voimajohdon rinnalla jatkuen edelleen Kokkosnivan sähköasemalle. YVA-ohjelmasta annetun lausunnon ja kommenttien seurauksena voimajohtojen reittivaihtoehtoista on jätetty kokonaan pois reittivaihtoehto SVE2b.

Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen linjausten luontotyypit ja lajisto on selvitetty hyvin ja niitä kuvaavat liitteet on selkeät ja informatiiviset. Esitetyistä vaihtoehtoista (SVE1 ja SVE2a) maakaapeli (SVE1) olisi erityisesti maisemallisesti ja metsätalouden sekä linnuston kannalta tarkasteltuna ilmajohtoa (SVE2a) parempi vaihtoehto. Esimerkiksi osalle alueen linnustoa ilmajohdon vaikutukset voivat olla törmäysriskin vuoksi merkittäviä. Lisäksi hankealueella tehdyn viitasammakkoselvityksen mukaan

Palkisvaaran eteläpuoliselta alueella on kaksi viitasammakon kutupai-kaksi todettua aluetta, jotka sijoittuvat SVE2a linjaukselle. Viitasamma-koiden lisääntymispaikan heikentäminen tai hävittäminen edellyttää aina erillistä ELY-keskuksen myöntämää poikkeuslupaa. Luvan myöntämi-sen perusteet tulevat Euroopan yhteisön luontodirektiivistä ja ne ovat sangen tiukat. SVE2a linjaukselle sijoittuu myös arvokkaita luontotyypp-ejä ja luontodirektiivin liitteen IV (b) sekä kansainvälisesti suojeltuja niin sanottuja Suomen vastuulajeja. Sähköverkkoon tapahtuvan liittyn-nän osalta hankevastaavan tulee olla yhteydessä valtakunnalliseen kantaverkkoyhtiöön Fingrid Oyj:öön.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin on kuvattu kappaleissa 4.4 ja 22 varsin pintapuolisesti, mutta yhteysviranomaisen näkemyksen mu-kaan riittävästi.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Kaavoitus

Yhteensovittaminen muussa lainsäädännössä edellytetyjen selvitysten kanssa –kappaleessa on esitelty varsin yleisellä tasolla poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut, Natura-tarveharkinta ja tuulivoimahankkei-siin tarvittava puolustusvoimien lausunto. Kappaleessa ei ole kuiten-kaan käsitelty YVA-lain (5 §) ja maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteensovittamista. Ympäris-tövaikutusten arviointimenettelyä koskevassa kappaleessa (s. 15) kerro-taan lyhyesti YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteensovittamisesta, mutta asia olisi tullut esitellä myös yhteensovittamista käsittelevässä kappaleessa.

Natura 2000 –alueet

Suunnitellun tuulipuiston tai sähkönsiirtoreittien alueella ei sijaitse luon-nonsuojelualueita. Lähimpänä hankealuetta sijaitsevat Natura 2000 –alueista Viiankaapa (FI1301706) (9,0 kilometriä), Ellitsa (FI1301714) (8,5 kilometriä) ja Luiron suot (FI1300904) (13,4 kilometriä). Hankkeen yhteydessä laaditun ja riittävänä pidetyn Natura-arvioinnin tarveharkin-nan mukaan Palkisvaara-Kannusvaara –tuulivoimapuistohankkeen yh-teydessä ei tarvitse laatia Natura-arviointia.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätös tarkistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttö-tavoitteista on tullut voimaan 1.3.2009. Valtakunnalliset alueidenkäyttö-tavoitteet ohjaavat alueidenkäyttöä erityisesti kaavoituksen kautta. Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n mukaan valtion viranomaisen tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, edistää niiden toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia aluerakenteen ja alueiden käytön kannalta.

Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimapuistohankkeen YVA-selostuksessa on esitetty tärkeimmät tuulivoimatuotantoon liittyvistä val-takunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Selostuksessa on myös esitet-

ty hankevastaavan näkemys siitä, miten tavoitteet näkyvät juuri Palkisvaara-Kannusvaara –hankkeessa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on huomioitu riittävällä tavalla YVA-selostuksessa.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset

YVA-selostuksen kohdassa 24.9 todetaan, että voimajohdon tutkimuslupaa varten tarvitaan aluehallintoviraston myöntämä lupa. Todellisuudessa kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 84 §:n mukaan luvan tutkimuksen suorittamiseen antaa kuitenkin se maanmittaustoimisto, jonka toimialueella sijaitsee suurin osa lupahakemuksen kohteena olevasta omaisuudesta.

YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa yhteysviranomaisen toteaa, että *”yleisesti pinta- ja pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten lisäksi on huomioitava, että vesilain 11 §:n mukaisesti luonnontilaisen lähteen vaarantaminen on kielletty myös Lapin maakunnassa, joten mikäli tällaista vaaraa syntyy, edellyttää toiminta aina poikkeusluvan hakemista vesilain 11 § 2 momentin mukaisesti.”* YVA-selostuksen pinta- ja pohjavesiä käsittelevässä kappaleessa asia on huomioitu, mutta selkeyden vuoksi se olisi ollut hyvä huomioida myös lupia käsittelevässä kappaleessa.

Selostuksessa kerrotaan, että voimalaitosten osien kuljettamiseen tieverkolla tarvitaan erikoiskuljetusjärjestelyjä, joissa lupaviranomaisena toimii keskitetysti Suomessa Pirkanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue. Hankkeen toteutuessa tulee huomioida myös tuulivoimakomponenttien kuljetukseen käytettävien maanteiden ja siltojen kestävyys.

Hankevastaavan olisi suotavaa sopia korvauksista sellaisten metsänomistajien kanssa, jotka omistavat alueita tuulivoimaloiden vaikutusalueelta. Nyt metsänomistajia ei ole kohdeltu Sodankylän Metsänhoitoyhdistyksen mukaan tasapuolisesti. Lisäksi yksityismailla sijaitsevista sähkönsiirron ja tuloteiden reittivaihtoehdoista ja niihin liittyvistä korvauksista tulisi neuvotella etukäteen maanomistajien kanssa. Sen sijaan olemassa olevien teiden käytöstä ja mahdollisesta osakkuudesta tulisi sopia asianomaisten tiekuntien kanssa.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen edellyttämät luvat ja suunnitelmat ja niihin rinnastettavat päätökset on esitetty selostuksessa riittävällä tavalla.

Vaikutusten selvittäminen ja merkittävyyden arviointi

Maakuntakaavoitus

Arviointiselostuksessa on tuotu esille Pohjois- ja Itä-Lapin maakuntakaava. Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimapuistohanke tukee maakunnan suunnittelun tavoitteita pyrkiessään suureen ja keskitettyyn kokonaisuuteen tuulivoimarakentamisen osalta ja sopeutuu riittävästi voimassa olevan Pohjois-Lapin maakuntakaavan kokonaisuuteen.

Pohjois-Lapin maakuntakaavan taustalle tehdyssä tuulivoimaselvityksessä (8.3.2005) nyt yleiskaavassa osoitettu tuulipuistoalue ei noussut esille. Palkisvaara-Kannusvaara –alueelle on laadittu vuonna 2010 La-

pin Vesitutkimus Oy:n toimesta esiselvitys tuulivoimapuiston sijoituspaikoista. Selvitysalue kattoi nykyistä hankealuetta huomattavasti laajemman alueen Oratunturin ympäristössä. Esiselvityksen perusteella Palkisvaara-Kannusvaara –alue on riittävän suotuisa voimaloiden sijoituspaikaksi. Tehty esiselvitys on Lapin liiton kommentin mukaan maakunnan suunnittelun kannalta riittävän kattava. Tehdyt esiselvitykset on esitetty yhteysviranomaisen YVA-ohjelmasta antaman lausunnon ohjeistuksen mukaisesti myös YVA-selostuksessa kappaleessa 4.2.1.

Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimapuiston hankealuetta on pidettävä seudullisesti merkittävänä ja näin ollen sen osoittaminen maakuntakaavatasolla on lähtökohtaisesti tarpeen. Kun otetaan huomioon hankealueen ympäröivä maankäyttö ja suunniteltavan tuulivoimahankkeen sijainti maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jota kaavamerkinnän mukaan voidaan pääkäyttötarkoituksesta haittaamatta käyttää myös muuhun tarkoitukseen, on sijoittamisen edellytykset ja poikkeaminen maakuntakaavasta mahdollista tutkia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa yleiskaavaprosessissa ilman maakuntakaavan muutosta.

Lapin liitto on laatimassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavoja, joissa määritetään ratavaraus Kemijärveltä tai Rovaniemeltä Sodankylään mukaan lukien poikittaisyhteys Kolari-Sodankylä-Sokli. Liikennevirastolta saadun lausunnon mukaan hankealue sivuaa Kolari-Sodankylä-Sokli –ratavaruksen alustavia linjauksia. Yhteysviranomaisen näemyksen mukaan molemmissa hankkeissa tulisi huomioida mahdolliset toisesta hankkeesta koituvat vaikutukset. Yleisesti Palkisvaara-Kannusvaaran tuulivoimapuistohankkeen YVA-selostuksessa on arvioitu maakunnan suunnittelun näkökulma riittävällä tavalla.

Maisema

Maisemaan kohdistuvat muutokset ovat keskeisimpiä tuulivoimaloiden aiheuttamista vaikutuksista. Tämä on todettu myös Palkisvaara-Kannusvaaran YVA-selostuksessa, jonka mukaan suunnitteilla olevan tuulivoimapuistohankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat linnustoon ohella juuri maisemaan. Maisemavaikutuksia on selvitetty selostuksessa muun muassa maastonselvitysten, maisemasta otettujen kuvien visualisointien sekä näkyvyysalueanalyysien avulla. Lisäksi selostuksessa on esitelty maiseman arvoalueet, kuten muinaisjäännökset, perinnemaisemat, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, luonnonsuojelu- ja erämaa-alueet, sekä valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöjen kohteet.

Maisemamuutosten ymmärtämistä pyritään lisäämään laatimalla havainnekuvia hankealueelta. Havainnekuvien laatiminen voi olla kuitenkin haasteellista, sillä valokuvat ja ihmisten havaintokokemukset voivat poiketa paljonkin toisistaan. Palkisvaara-Kannusvaara –hankkeen maisemamallinnuksen havainnekuvissa ei ole huomioitu tarpeeksi eri vuorokaudenaikojen vaikutusta, sillä kuvista ainoastaan yksi on otettu pimeään vuorokaudenaikaan. Tulee muistaa, että tuulivoimaloihin sijoitetaan vilkkuvat lentoestovalot, ja välähtely koetaan erityisesti pimeään aikaan usein häiritseväksi. Lisäksi näin suuren hankkeen kohdalla maisemakuvan muutosta olisi ollut hyvä havainnollistaa useammasta eri suunnasta ja paikasta. Nyt havainnekuvia on otettu ainoastaan seitsemästä eri paikasta. Kuvauspaikat olisi myös syytä merkata selkeästi karttaan.

Vaihtoehdossa VE1 tuulivoimamylyjen näkymäalueella on yhteensä 170 asuin- tai lomarakennusta. Vaihtoehdossa VE2 vastaava luku on 178. Kappaleessa 6.2.1 on tarkasteltu maiseman arvoalueiden sijoittumista hankealueeseen nähden. Hankealueen ympäristössä on esimerkiksi neljä perinnemaisemaksi luokiteltua kohdetta; Kenttälä, Onnelan laidun, Hangastien niityt ja Lepolan niityt. Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita löytyy hankkeen näkymävyöhykkeen ulkopuolelta kaksi; Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat Kairalassa sekä Suvannon kylä. Valtakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristökohteita on hankkeen näkymäalueella viisi; Sodankylän kirkot, Sodankylän linja-autoasema, Puolakkavaaran asutuskylä, Saarivaaran poroerotuspaikat ja –aidat sekä Porttikosken uitto- ja savottatukikohta. Lisäksi tuulivoimamylyjen uskotaan näkyvän myös Luostotunturiin.

Palkisvaara-Kannusvaaran –hankkeessa maisemavaikutusten arvioidaan olevan Kelujärven ja Orajärven osalta merkittäviä ja muilta osin lieviä tai erittäin vähäisiä. YVA-selostuksessa on käsitelty maisemaan kohdistuvia vaikutuksia riittävällä tavalla. Hankkeella ei arvioida olevan vaikutusta tunnettuihin muinaisjäänkösiin, joten myös niihin kohdistuvien vaikutusten arviointi on ollut riittävää. Hankkeen kaavoitusprosessissa tulee maisemaan liittyviin kysymyksiin kiinnittää erityistä huomiota.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimapuistohankkeen luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitykset on tehty koko hankealueen kattavana maastokartoituksena 14. – 29.7.2011. Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen selvitykset on tehty 29. – 31.8., 4.9. ja 3.10.2012. Menetelmäkuvaukset ja maastokartoitukset on toteutettu hyvin ja alueen kasvillisuuskartoituksissa on noudatettu kasvillisuuskartoitusten optimaalista ajankohtaa. Lisäksi selostuksen liitteet ovat selkeitä ja informatiivisia kokonaisuuksia. Liitteiden ohella myös luontotyyppikuvioiden tarkemmat kuvaukset kuuluvat liitteiden sisältöön, mikä helpottaa lukijaa ymmärtämään kuvien sisältämää informaatiota.

Selvitysten mukaan hankealueella ei sijaitse luonnonsuojelulain (LSL 1996/1096 § 29) mukaisia suojellisesti arvokkaita luontotyyppiä. Sen sijaan metsälain (ML 1996/1093 § 10) mukaisia tärkeitä elinympäristöjä, kuten pienvesien välittömiä elinympäristöjä, louhikoita ja kallioita, rotko luhtaa sekä reheviä korpia, esiintyy tuulivoimapuiston hankealueella.

Varsinaisen hankealueen sekä sähkönsiirtoreittien uhanalaiset luontotyypit ja suojellisesti arvokas lajisto on tunnistettu ja osoitettu liitteissä (Liite 1, Liite 8 ja Liite 9). Vaikutusten voidaan katsoa jäävän vähäisiksi kuviolla 266 (Liite 1) esiintyvälle lehtipuuvaltaiselle lehtomaiselle kankealle, mikä on Pohjois-Suomessa luokiteltu vaarantuneeksi (VU) ja koko Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN). Lisäksi selvityksissä on tunnistettu kuviolla 399, 399 c (Liite 1) koko Suomessa vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä luokiteltu Lettoneva. Selvityksessä on tunnistettu myös Härkäjokivarressa SVE2a linjaukselle sijoittuvat pienialaiset tulvametsät, jotka ovat arvokkaita luontotyyppiä myös Pohjois-Suomen alueella sekä Kokkosniva-Vajukoski linjaukselle sijoittuva erittäin uhanalainen Canpylium -Letto.

YVA-selostuksen liitteessä (Liite 1) kuviolla 114 on ikääntyneen, yli 300 vuotta vanhan metsän alue, jossa esiintyy lakkapäisiä, lähes kilpikaar-naisia mäntyjä, maapuita sekä keloja. Tyypillisesti vanhan metsän lajis-

toon kuuluvat varsin uhanalaiset lahoppuista riippuvaiset lajit, kuten arvokkaat kääpälaajat. YVA-selostuksessa ei ole kuitenkaan tehty kääpälaajien inventointia kyseiseltä alueelta. Tälle vanhan metsän alueelle (kuvio 114) on suunnitteilla kaksi tuulivoimalaa sekä noin viiden – kymmenen (5 - 10) metrin levyinen tie. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan Palkisvaaralle suunniteltujen tuulivoimaloiden ja niitä yhdistävän tien sijaintia – siltä osin kuin ne sijoittuvat vanhan metsän alueelle – tulisi miettiä kaavaprosessissa uudelleen ja selvittää voitaisiinko tieyhteyttä sekä tuulivoimaloiden sijoituspaikkoja siirtää kulkemaan esimerkiksi kuvion 114 pohjoispuolitse. Lisäksi kuviolla 266 esiintyvä lehtipuuvaltainen lehtomainen kangas sekä kuviolla 399 esiintyvä Lettoneva tulee ottaa huomioon tiestöä ja kaapelilinjausta suunniteltaessa, siten että riittävä etäisyys kohteisiin säilytetään. Rakentamisen aikana tulee välttää myös vesi- ja metsälakikohteiden heikentämistä ja nämä tulee huomioida tiestöä, voimalapaikkoja ja sähkölinjauksia suunniteltaessa.

Linnusto

Maiseman lisäksi Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimahankkeen merkittävimmät vaikutukset arvioidaan kohdistuvan linnustoon. Linnustovaikutukset muun muassa uhanalaisen lajin osalta ovat yksilötasolla merkittäviä häiriö- ja estevaikutuksia sekä elinympäristömuutoksista johtuvaa pesäpaikan kelpoisuuden heikkenemistä. Myös suorat törmäysvaikutukset ovat mahdollisia. Hankealueen linnustonselvitykset on kohdistettu alueen pesimälinnustoon ja alueen kautta kulkevaan muuttolinnustoon. Selvityksissä on myös tunnistettu asiantuntevalla tavalla hankealueen läheisyyden mahdolliset pesimä- ja muuton aikaiset lintujen levähdysalueet sekä hankealuetta etäällä ympäröivät suojelualueet.

Pesimälinnustokartoituksiin käytetty aika on ollut riittävää, selvitysten tekoajankohdat ovat oikeat ja menetelmät on kuvattu selkeästi. Alueen pesimälinnustokartoitukset perustuvat suunniteltujen voimalapaikkojen lähiympäristöjen kartoituslaskentoihin, maalinnuston linjalaskentoihin, pöllöreviirin kartoitukseen ja kanalintujen soidinpaikekartoitukseen. Hankkeen vaikutukset alueen pesimälinnustoon voidaan katsoa jäävän vähäisiksi.

Maalinnuston linjalaskennat on toteutettu maalinnuston linjalaskennanohjeiden mukaisesti (luonnontieteellinen keskusmuseo 2011, ja Koskimies & Väisänen 1988). Maalinnuston linjalaskentojen selvitysalueen laajuus oli noin 44 km². Selostuksen mukaan selvitysalueelle oli tehty viisi linjaa, joiden yhteispituus oli 24,1 km. Suositusten mukainen linjamäärä riittävään tehokkuuteen pääsemiseksi voidaan katsoa olevan saavutettu.

Hankealueen muuttolintuselvitys on toteutettu kevät- ja syysmuuton tarkkailuna. Kevät- ja syysmuuton tarkkailuun käytetty aika on riittävää. Vaikutukset muuttavaan linnustoon voidaan katsoa jäävän kokonaisuudessaan vähäisiksi.

Palkisvaara-Kannusvaara -alueen linnusto on kuvattu YVA-selostuksessa asiantuntevasti ja riittävällä tavalla. Linnustonselvityksessä käytettävät menetelmät on kuvattu selkeästi. Selvityksissä on tuotu myös esille päivämäärät, kellonajat, selvitykseen käytetyt tuntimäärät ja henkilömäärät sekä selvityksen tekijät. Lisäksi on tuotu esille selvi-

tysajankohdan aikana vallinneet sääolosuhteet sekä kuvaus siitä, miten alueella on liikuttu selvityksiä tehtäessä. Liiteasiakirjana esitetty selvitysten yhteenveto on laadittu tunnollisesti ja siinä luetellaan täsmällisesti kartoitusten ja seurantojen aikataulut ja tapahtumat. YVA-selostuksessa on myös suunniteltu vaikutusten seurantaan varsin konkreettisesti.

Hankealueen petolintu

Palkisvaara-Kannusvaaran tuulivoimapuiston hankealueella elää luonnonsuojelulain (1996/1096) nojalla rauhoitettu, uhanalainen lintulaji. Kyseisen lajin osalta on tehty erillisiä selvityksiä vuosien 2011–2013 aikana. Vuonna 2012 hankealueelta löytyi tämän luonnonsuojelulain 38 §:n nojalla rauhoitetun petolinnun pesimäpaikka. Kyseisen petolinnun pesäpuut on rauhoitettu luonnonsuojelulain 39 §:n nojalla. Lisäksi petolintu on lintudirektiivin liitteen 1 laji ja luonnonsuojelulain 47 §:n mukainen erityisesti suojeltava laji, jonka säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kiellon voimaantulo edellyttää ELY-keskuksen rajauspäätöksen. Kyseessä oleva laji on Suomessa luokiteltu kiireellisesti suojeltavaksi lajiksi.

Selvitysten mukaan on ollut syytä epäillä, että alueella olisi myös toinen vielä tuntematon suuren petolinnun pesä. Näin ollen syksyllä 2013 hankealueella suoritettiin tehostettua pesän etsintää. Etsinnöissä pesää ei kuitenkaan löytynyt, joten on mahdollista, että etsitty pesä on jossain tuulivoima-alueen ulkopuolella. Tuulivoimarakentamista ei tule suunnitella sellaiselle alueelle, joka sijaitsee alle kahden kilometrin päässä tunnetuista suuren petolinnun pesäpaikoista.

Kannusvaara ei ole ehkä mahdollinen sijoituspaikka tuulivoimaloille johtuen alueella elävästä suojeltavasta lajista ja hankealueelle sijoittuvasta pesäreviiristä. Luonnonsuojelulain 39 § mukaan rauhoitetun eläimen tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty. Alueella oleva pesä on todettu asutuksi ja näin ollen tulee noudattaa varovaisuusperiaatteen mukaisesti edellä mainitun kahden kilometrin suojetäisyyttä lintujen pesäpaikkoihin.

Hankevastaavan mukaan suunnitellun tuulipuiston alueella ei suunniteluvaiheessa tiedetty olevan salassa pidettävän suuren petolinnun pesäpaikkoja. Tämä voi johtua siitä, että tuulivoimaloiden sijoituspaikat oli valittu useista sijoituspaikoista jo ennen YVA-menettelyn aloittamista. Tuulivoimaloiden sijoituspaikkojen valinta tulisi tehdä kuitenkin vasta YVA-menettelyn aikana, sillä muuten esimerkiksi linnuston kannalta tarpeelliset tiedot eivät voi vaikuttaa suunnitteluun. Tehtyjen linnustaselvitysten johdosta hankevastaavalla on tiedossa rauhoitetun, erityisesti suojeltavan, lajin pesäpaikat. Nyt suunniteltujen tuulimyllyjen mahdollisten sijoituspaikkojen sopivuutta ja valintaa perustellaan YVA-selostuksessa edelleen vain teknisillä perusteilla.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan linnustaselvitys on YVA-selostukseen riittävä. Myös petolintuun liittyvät – vain viranomaiskäyttöön tarkoitetut – selvitykset ovat YVA-selostukseen riittäviä. Petolintu-selvitys edellyttäisi satelliittiseurantaa, jonka avulla tulisi pyrkiä selvittämään petolinnun pesän sijainti ja erityisesti Kannusvaaran merkitys

alueella pesivälle petolinnulle. Satelliittiseurannasta saatujen tulosten perusteella voidaan arvioida Kannusvaaran soveltuvuutta tuulivoimatuotantoon ja sitä, täytyvätkö tuulimyllyjen rakentamiselle tarvittavan luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamisluvan edellytykset Kannusvaaran osalta.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankealue ei ole erään toisen salassa pidettävän suuren petolintulajin kannalta merkittävä, joten sen suhteen YVA-selostus on riittävä.

Lepakot

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimapuisto alue ei varsinaisesti ole lepakoille suotuisaa elinympäristöä, joskin paikoittain soveliaita elinympäristöjä pohjanlepakolle ja viikisiipalle voi hankealueella esiintyä. Näin ollen erillistä lepakkoselvitystä ei ole tarpeen tehdä.

Vesistöt

Kaava-alue sijaitsee Palkislammen ja Palkisvaaran pohjavesialueilla, jotka kuuluvat III luokkaan (muu pohjavesialue). Alueiden soveltavuutta vedenhankintaan ei ole tutkittu. Suunnitelmien mukaan tuulivoimalat sijoittuisivat pohjavesialueiden eteläpuolelle Palkisvaaran ja Kannusvaaran lakiosiin, joissa tapahtuu pohjaveden muodostumista. Vaarojen alueella maaperä on louhikkoista pohjamoreenia. Hankealueen III luokan pohjavesialueiden ydinalueet eivät sijaitse rakennettaviksi suunnitelluilla alueilla. Vaarojen alarinteissä sijaitsee useita lähteitä ja tihkupintoja, joiden virtaamia ei ole mitattu.

Vaikutukset pohjavesiin jäävät arvioiden mukaan pieniksi ja paikallisiksi, sillä rakentamistoimenpiteet kohdistuvat pääosin moreenialueille, missä hydrauliset yhteydet ovat tyypillisesti huonot ja maaston topografian saanelemat. Lisäksi alueella on vain vähän loma-asutusta eikä lainkaan vedenottoa. Rakentaminen saattaa jonkin verran vähentää alueella muodostuvan pohjaveden määrää muun muassa maanpinnan tiivistämisen ja maahan tulevien rakenteiden kautta. Määrään kohdistuvat vaikutukset jäänevät kuitenkin varsin vähäisiksi, sillä rakennettavien alueiden pinta-ala suhteessa koko hankealueeseen jää pieneksi. Maakaapelit sijoitetaan pohjamoreeniin tiestön yhteyteen ja niin lähelle maan pintaa, että kasvu ei ulotu pohjavedenpinnan alapuolelle. Kaivannoilla ei siten arvioida olevan mainittavaa merkitystä pohjavesien määrään tai laatuun. Rakentamisen aikana työkoneissa käytetyt polttoaineet voivat muodostaa jonkinlaisen riskin alueen pohjavesille. Vähäisiä muutoksia lähteiden virtaamisissa saattaa rakentamisen aikana esiintyä.

Toteutusvaihtoehdoilla VE1 ja VE2 ei arvioida olevan eroja maa- ja kallioperään kohdistuvissa vaikutuksissa. Pohjavesialueella rakentaminen, ojittaminen ja maan muokkaaminen tulee tehdä siten, ettei toiminnasta aiheudu pohjaveden laatuun tai korkeuteen liittyviä pysyviä muutoksia. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-selostuksessa on huomioitu pohjavesiin liittyvät kysymykset riittävällä tavalla.

Suunnitellulla tuulivoimapuistohankkeella ei arvioida olevan kalatalouteen liittyviä vaikutuksia.

Liikenne

YVA-selostuksessa on esitetty tuulivoimaloiden komponenttien kuljetukseen ja huoltoon tarkoitetut kolme tulotievaihtoehtoa; läntinen ja itäinen tulotie sekä vasta selostusvaiheessa esiin tullut eteläinen tulotie. Ties-tön arvioitu kunnostustarve on esitetty hankkeen teknisessä kuvaukses-sa (liite 2). Sen mukaan hankealueelle johtavaa metsäautoteitä pitää vahvistaa. Puiston sisäinen tiestö tulee sen sijaan olemaan täysin uutta tietä. Yleisten teiden ja siltojen kestävyyttä raskaissa komponentti-kuljetuksissa tullaan arvioimaan myöhemmin valmistuvassa kuljetusreit-tiselvityksessä. Selostuksen mukaan tiesuunnitelmassa on huomioitu vahvasti Orasniemen paliskunnan näkemykset tielinjauksista. Hanke-alueelle tapahtuvan liikenteen arvioidaan olevan vilkkaimmillaan voima-loiden rakentamisvaiheessa, jolloin raskaiden ajoneuvojen määrä on enimmillään 25 kappaletta tunnissa. Uusilla tuloteillä olisi suotavaa sal-lia myös metsätalouskäyttöön tarkoitettu liikkuminen.

Osittain liikennevaikutukset on esitetty melko sekavasti. Esimerkiksi YVA-selostuksen yhteenvedossa mainitaan, että vaihtoehtoiset kuljetus-reitit eivät ole olleet mukana vaikutusten arvioinnissa ja vertailussa. Tu-lotiereittivaihtoehdot –kappaleessa (s. 104) todetaan kuitenkin, että ete-läinen tulotievaihtoehto on jätetty pois jatkosuunnittelusta sen poronhoi-toon kohdistuvien haittojen vuoksi. Eri tulotievaihtoehtojen arvioidut vai-kutukset muun muassa poronhoitoon, asutukseen, liikenneturvallisuu-teen ja maanteiden liikennemääriin olisi ollut hyvä esittää arviointiselos-tuksessa kootusti esimerkiksi taulukkomuodossa. Lisäksi arviointiselos-tuksessa esitetyt liikennemäärätiedot perustuvat vuoden 2010 tietoihin – uusimman tierekisteritiedon hyödyntäminen olisi ollut suotavaa.

Yleisesti tarkasteltuna tuulivoimahankkeen liikennevaikutukset on tehty arviointiselostuksessa yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan riittä-västi ja asianmukaisesti. Liikenneviraston lausunnon mukaan suunnitel-tu tuulivoimapuisto on suhteellisen etäällä nykyisistä sen hallinnoimista liikenneväylistä. Selostuksessa olisi pitänyt yhteysviranomaisen arvioin-tiohjelmasta antaman lausunnon mukaisesti tuoda selkeämmin esille arvioita vaihtoehtoisten tuloteiden liikenteellisistä vaikutuksista läheisten kylien liikenneturvallisuuteen. Nyt kyliin kohdistuvat vaikutukset jäävät varsin vähäiselle arvioinnille. Tuulivoimapuiston jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida Liikenneviraston Tuulivoimaohje (Liiken-neviraston ohjeita 8/2012) myös yhteysviranomaisen lausunnon *Maa-kuntakaavoitus* –kappaleessa mainitun Kolari-Sodankylä-Sokli -ratavarausten osalta. Lisäksi tulee selvittää pääteiden ja niiden siltojen kestävyys komponenttien kuljetukseen.

Melu

Kappaleessa 7 on arvioitu mahdollisesta Palkisvaara-Kannusvaaran tuulivoimapuistosta aiheutuvia melu- ja välkevaikutuksia. Selostuksessa on huomioitu niin valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) kuin ympä-ristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu –ohjeessa (2012) esitetyt ulkomelun suunnitteluohjearvot. Suunnittelussa tulisi noudattaa ympäristöministeriön suositusten mukaan nimenomaan ympäristöminis-teriön laatimaa Tuulivoimarakentamisen suunnittelu –ohjetta, sillä val-tioneuvoston päätöksessä (993/1992) esitetyt ohjearvot eivät sovellu suoraan tuulivoimamelun häiritsevyyden arviointiin.

YVA-selostuksessa on esitetty vaihtoehtojen VE1 ja VE2 meluvyöhykekartat. Alueella sijaitsevat loma-asunnot tulisi esittää meluvyöhykekartoissa selkeämmin. Lisäksi olisi suositeltavaa esittää tarkempi lukumäärä niistä loma-asunnoista, joiden kohdalla ylittyy ympäristöministeriön suosittelema 35 dB:n yöajan suunnitteluohjearvo.

Selostuksessa on mainittu melumallinnuksessa mahdollisesti huomioitavasta 5 dB:n korjauksesta, mutta sitä ei ole tarkasteltu tarkemmin tämän hankkeen suhteen. Tuulivoimarakentamisen suunnittelu –ohjeen mukaan suunnitteluohjearvot alenevat 5 dB, jos altistava melu on impulssimaista, jaksollisesti vaihtelevaa tai sisältää kapeakaistaisia komponentteja. Melumallinnuksessa ei tarvitse tarkastella kuitenkaan melun impulssimaisuuden eikä amplitudimodulaation vaikutuksia, vaan näiden oletetaan sisältyvän valmistajan ilmoittamiin melupäästön takuuarvoihin. Sen sijaan melun mahdollista kapeakaistaisuutta ja pienitaajuisen melun vaikutuksia pitäisi tarkastella erikseen myös hankkeen YVA-vaiheessa. Näin ei ole kuitenkaan tehty. Meluselvitystä pitää tarkentaa kaavaprosessissa. Meluvaikutuksia voidaan lieventää esimerkiksi kaavamerkinnöin ja -määräyksin.

Varjo- ja välkevaikutukset

Palkisvaara-Kannusvaara –tuulipuistohankkeen YVA-selostuksessa on arvioitu mahdollisen hankkeen varjon vilkkumisesta johtuvia välkevaikutuksia varsin kattavasti. Välkevaikutuksia on esitetty muun muassa karttakuvien ja niihin sijoitettujen tarkkailupisteiden avulla. Välkevaikutuksia on tarkasteltu YVA-selostuksessa riittävällä tavalla, vaikka vaihtoehtojen eroavaisuuksia olisikin ollut suotavaa tarkastella erillisessä yhteenvetokappaleessa.

Ihmisten elinolot, elinkeinot ja viihtyisyys

YVA-selostuksessa on arvioitu mahdollisen hankkeen sosiaalisia vaikutuksia asukaskyselyn ja puhelinhaastatteluiden avulla. Selostuksessa todetaan, että mikäli viranomainen edellyttää sosiaalisten vaikutusten seurantaan, Palkisvaara-Kannusvaara tuulivoimapuistohankkeen sosiaalisia vaikutuksia olisi mahdollista seurata noin kahden vuoden kulluttua tuulivoimapuiston rakentamisesta. Suomessa jo olevassa olevien tuulivoimapuistojen sosiaalisia vaikutuksia rakentamisen jälkeen on seurattu hyvin vähän, joten mahdollinen kyselytutkimus voisi tuoda merkittävää lisätietoa tuulipuistoalueen lähellä asuvien ihmisten suhtautumisen mahdollisesta muuttumisesta tuulivoimaloita kohtaan ja tuulivoimaloiden pitkäaikaisvaikutuksista. Tuloksia voitaisiin hyödyntää mahdollisissa tulevaisuudessa tuulivoimapuistohankkeissa sekä jo rakennettujen tuulivoimapuistojen vaikutusten vähentämisessä. Sosiaalisten vaikutusten seuranta tulisi toteuttaa arviointiselostuksessa esitetyllä tavalla.

Luonnon virkistyskäyttö ja loma-asutus

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan luonnonympäristöön rakennetut tuulivoimapuistot vaikuttavat oleellisesti lähialueiden maisemaan, virkistyskäyttöön ja luonnonympäristön kokemiseen. Esimerkiksi Palkisvaara-Kannusvaara –tuulivoimapuistohankkeen mahdollinen toteutuminen vaikuttaisi Palkisvaaran ja Kannusvaaran, sekä niiden lähialueiden,

kuten Oratunturin, maisemaan. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin yhteydessä suoritetun asukaskyselyn ja puhelinhaastatteluiden avulla on selvitetty asukkaiden arvioita luontoon, asumiseen ja virkistyskäyttöön kohdistuvista vaikutuksista. Hankealueen nykyinen virkistyskäyttö liittyy erityisesti metsästykseseen ja riistanhoitoon. YVA-selostuksessa ei ole juurikaan arvioitu Palkisvaara-Kannusvaara tuulipuistohankkeen vaikutuksia alueen loma-asutukseen.

Metsästys ja riistanhoito

YVA-selostuksessa on arvioitu mahdollisen tuulivoimapuistohankkeen vaikutuksia Palkisvaaran-Kannusvaaran –alueella tapahtuvaan metsästykseseen ja riistanhoitoon. Selvityksessä tulee esille alueen merkitys metsästyksen ja riistanhoidon kannalta, sekä kyselyyn vastanneiden asukkaiden keskuudessa nousseet huolenaiheet. Metsästyksen merkitystä on arvioitu muun muassa asukaskyselyiden ja puhelinhaastatteluiden avulla. Riistalajien osalta selostuksen tiedonkeruussa on huomioitu myös hirvenkaatopaikkojen sijainnit. Sen sijaan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen riistaseuranta-aineistoja, erityisesti kolmiolaskentaa, ei ole huomioitu. Tulee kuitenkin muistaa, että riistalaskentakolmioiden verkosto on Palkisvaaran-Kannusvaaran –alueella harva, eikä paikallisten riistakantojen tilaa voitaisi näin ollen kovin yksityiskohtaisesti hahmottaakaan. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan selvitykset on tehty riittävällä tavalla.

Poronhoito

YVA-selostuksessa ei ole esitetty vaihtoehtoja tuulivoimaloiden sijoitteluun ja lukumäärään. Yleisesti voidaan kuitenkin arvioida, että kooltaan pienemmät voimalat aiheuttavat kuitenkin isompia tuulivoimaloita vähemmän melua ja välkettä. Näin ollen vaihtoehto VE1 aiheuttaisi todennäköisesti vähemmän haittaa poronhoidolle kuin vaihtoehto VE2. Sen sijaan sähkönsiirron suhteen vaihtoehto SVE1 aiheuttaisi poronhoidolle todennäköisesti vähiten haittaa, sillä siinä maanpäällistä uutta johtoa ei rakennettaisi ollenkaan.

Hankealueella vaikuttavan Orasniemen paliskunnan poronhoitoa on kuvattu YVA-selostuksessa varsin kattavasti. Hankealueen merkitys suhteessa muuhun paliskuntaan on selvitetty sanallisesti ja karttojen avulla yhteistyössä paliskunnan kanssa. Poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu riittävästi ja melko monipuolisin menetelmin. Selostuksessa on esitetty myös yleistietoa poronhoidosta ja Orasniemen paliskunnan poronhoitajista. Lisäksi hankkeen vaikutuksiin on löydetty lieventämiskeinoja yhteistyössä paliskunnan kanssa muun muassa tiejärjestelyin ja siirtämällä erotusaidan kohdalle sijoitettavaa tuulivoimalaa.

YVA-selostukseen on koottu porojen vuodenaikaisia siirtymis- ja kuljetusreittejä sekä arvioitu tuulivoimaloiden, teiden ja sähkölinjojen vaikutuksia porojen luontaiseen liikkumiseen ja kuljettamiseen lähistön erotusaitoihin. Selostuksessa arvioidaan, että – toisin kuin tiet – tuulivoimalat ja sähkölinjat eivät muodosta esteitä porojen luontaiselle liikkumiselle tai kuljettamiselle. Näiden arvioiden voidaan katsoa olevan kuitenkin melko kyseenalaisia, sillä monien tutkimusten mukaan erilaisilla maankäyttöhankeilla, sekä niihin liittyvillä rakennelmilla ja ihmistoiminnalla voi olla vaikutusta porojen luontaiseen liikkumiseen ja laiduntamiseen.

Tuulivoimaloilla voi olla vaikutusta myös porojen kokoamiseen ja kuljettamiseen alueen erotusaitoihin. Yksi alueen tärkeimmistä porojen kuljetusreiteistä kulkee pitkin Palkisvaaran-Kannusvaaran selännettä, jonka päälle ollaan suunnittelemassa suurin osa hankkeen tuulivoimaloista ja niitä yhdistävistä teistä. Porojen kuljettaminen pitkin tätä reittiä voi vaikeutua. Myös helikopterin hyödyntäminen porojen siirtämisessä voi olla vaarallista tuulivoimapuistoalueella.

Poronhoitoon arvioidaan kohdistuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia porojen laidunalueiden vähenemisen kautta. Useimmat viimeaikaiset pohjoismaiset tutkimukset osoittavat, että porojen laidunalueille tulevat uudet maankäyttömuodot ja niihin liittyvät rakennelmat ovat aiheuttaneet häiriöitä porojen laidunten käytössä ja vuodenaikaisessa laidunkierrossa ympäröivillä alueilla. Häiriöt voivat vaikuttaa porojen kuntoon ja tuottavuuteen sekä laidunten tilaan laajalla alueella. Lisäksi porojen kokoamiseen, käsittelyyn ja kuljettamiseen liittyvät ongelmat voivat merkittävästi lisääntyä uusien maankäyttömuotojen seurauksena.

YVA-selostuksessa ei arvioida hankkeen rakentamisvaiheen aiheuttavan porojen laiduntamiselle merkittäviä ongelmia, koska rakentaminen ajoittuu kesäkaudelle eikä alue ole porojen vasonta- ja kesälaidunalueita. Arvioinnissa ei kuitenkaan huomioida riittävästi sitä, että alue on tärkeää syksyn ja rykimääajan aluetta, johon porot alkavat kokoontua jo alkusyksyllä rakentamisen ollessa vielä käynnissä. Kokonaan uusien laajojen rakennelmien ja teiden ilmestyminen, sekä meneillään olevat varsin mittavat rakennustyöt porojen rykimä- ja syyslaidunalueella voivat johtaa porojen väistymiseen alueelta. Tällä voi puolestaan olla oleellinen merkitys lokakuussa alkaville porojen kokoamis- ja erottelutöille kyseisellä alueella.

YVA-selostuksessa on laskettu tarkkaan erilaisten rakennelmien alle jäävien laidunten pinta-alat ja samalla niiden merkitys arvioidaan vähäiseksi paliskunnan poronhoidon kannalta. Tämä on melko yksipuolinen tarkastelutapa laidunmenetyksen ja –vaikutusten osalta, sillä useiden tutkimusten mukaan huomattavasti suurempi merkitys poronhoidossa hyödynnettävien laidunten käytettävyyteen ja kuntoon on niillä laajoille alueille ulottuvilla häiriövaikutuksilla, joita erilaiset maankäyttöhankkeet ja ihmistoiminta aiheuttavat. Esimerkiksi yhden tuulivoimalan siirtäminen 100 metriä käytössä olevan erotusaidan osalta ei voida myöskään pitää riittävänä takeena siitä, että erotusaitaa voidaan käyttää jatkossa häiriöttä.

Hankkeen seurannasta on myös sovittu. Hankkeen vaikutusten seuranta on oleellista, sillä poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuutta. Vaikutusten lieventämisen ja seuraamisen osalta YVA-selostuksessa todetaan, että poroja voidaan seurata GPS-pannoilla ennen ja jälkeen mahdollisen rakentamisen. Poronhoitajat voivat myös havainnoida ja raportoida hankkeen vaikutuksista poroihin ja poronhoitoon. Lisäksi hankkeen mahdollisen rakentamisen aikataulu on sovitettavissa yhteen poronhoitoon liittyvien aikataulujen kanssa. YVA-selostuksessa esitetään myös muita toimia, joilla voidaan lieventää poronhoidolle aiheutuvia haittoja. Haittojen torjuminen voi kuitenkin käytännössä olla hankalaa.

YVA-menettelyn osallistaminen ja tiedotus on ollut poronhoidon osalta riittävää. Yhteydenpito poronhoitoon liittyvien tahojen kanssa on välttämätön osa poronhoitoalueella tapahtuvaa suunnitteluprosessia. Jatkossa hankevastaavan ja paliskunnan välistä vuoropuhelua tulee jatkaa ja hankkeen vaikutuksia seurata – aivan kuten paliskunnan kanssa asiasta on sovittu. Tuulivoimapuiston rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvia haittoja täytyy lieventää arviointiselostuksessa esitetyllä tavalla. Hankkeen lupaprosessia varten pitäisi selkeästi esittää ne toimenpiteet, joihin hankevastaava tulee velvoittaa seuratakseen, lieventääkseen ja kompensoidakseen poronhoidolle mahdollisesti aiheutuvia haittoja.

Maa- ja metsätalous

Kappaleessa 21.1 on arvioitu lyhyesti hankkeen mahdollisia vaikutuksia alueen pääkäyttömuotona toimivalle metsätaloudelle. Ympäristön nykytilaa koskevassa tarkastelussa olisi voitu tarkastella myös alueen pääkäyttömuotona toimivaa metsätaloutta, sen nykytilaa ja siihen kohdistuvia arvioituja vaikutuksia myös suunniteltujen tuulivoimaloiden ympäriltä. Alueen maanomistajien kanssa tehtyjä sopimuksia on käsitelty sen sijaan kappaleessa 24.4. Yleisesti maa- ja metsätalouteen kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu YVA-selostuksessa pintapuolisesti, mutta riittävästi.

Tutkien toiminta ja viestintäyhteydet

Selostuksessa on todettu, että mahdollinen tuulivoimapuisto voi aiheuttaa häiriöitä TV- ja radiosignaalien vastaanottoon tuulivoimaloiden lähi-alueilla. Ongelmallisimman alue on Kelujärvi, jonne antenniTV -vastaanotto tapahtuu suoraan suunnitellun tuulipuiston yli. Mahdollisia häiriöitä voidaan selostuksen mukaan korjata suuntaamalla vastaanottimia uudelleen tai vastaanotettavaa TV-signaalia vahvistamalla.

Arviointiselostuksesta saadun kommentin perusteella Kelujärvellä on jo valmiiksi heikko signaali, minkä vuoksi kelujärviläisissä kotitalouksissa joudutaan turvautumaan signaalin vahvistimiin. Televisio- ja radiolähetysten toimivuus on perusedellytys kaikille, sillä niiden kautta lähetetään muun muassa yleiset hätäilmoitukset ja niihin liittyvät ohjeet. Näin ollen hankevastaavan tulee turvata alueen kotitalouksiin toimivat radio- ja TV-signaalit, jos mahdollinen hanke aiheuttaa niihin haittavaikutuksia.

YVA-selostuksessa ei ole arvioitu tuulivoimaloiden mahdollisia vaikutuksia Ilmatieteen laitoksen säätutkiiin. Tuulivoimaloiden mahdolliset vaikutukset säätutkiiin riippuvat muun muassa voimaloiden koosta ja hankkeen etäisyydestä tutkaan. Tutkaan kohdistuu merkittäviä häiriöitä jos tuulivoimala sijaitsee alle 5 kilometrin tai useamman tuulivoimalan alue alle 20 kilometrin etäisyydellä säätutkasta. Myös kauempana sijaitsevat voimalat voivat aiheuttaa häiriöitä säätutkissa, minkä vuoksi tuulivoimaloiden mahdolliset vaikutukset tulisikin huomioida suunnittelussa.

Lähin Ilmatieteen laitoksen säätutka sijaitsee Luostolla noin 30 kilometrin päässä Palkisvaara-Kannusvaara –tuulivoimapuistoalueesta. Tälläkin etäisyydellä voi olla vaikutuksia säätutkamittauksiin. Luoston tutka sijaitsee kuitenkin noin 200 metriä tuulivoimaloiden rakennuspaikkoja korkeammalla, joten voimaloiden aiheuttama katve ja häiriökaiku arvioi-

daan pieneksi. Näin ollen tuulivoimaloiden säätökvaikutuksia ei tarvitse arvioida tarkemmin.

Puolustusvoimien toiminta

Puolustusvoimien tutkiin kohdistuvat vaikutukset ovat todentamatta YVA-selostuksessa. Jos tutkavaikutuksiin liittyvä selvitys tarvitaan, tulee se laatia viimeistään hankkeen yleiskaavoituksen yhteydessä. Muuten YVA-menettelyssä on huomioitu riittävällä tavalla suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden mahdolliset vaikutukset puolustusvoimien toimintaan.

Arvioinnin epävarmuustekijät ja haitallisten vaikutusten lieventäminen

YVA-selostuksessa on esitetty arvioinnin epävarmuustekijöitä ja haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja vaikutustyyppittäin. Haitallisten vaikutusten lieventämis- ja ehkäisykeinoiksi on esitetty muun muassa voimaloiden pysäyttäminen välkkeen tai poroerotuksen kannalta kriittisinä ajankohtina. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-selostuksessa on esitetty arvioinnin epävarmuustekijöitä ja lieventäviä toimenpiteitä varsin yleisellä, mutta riittävällä tasolla. Arvioinnin epävarmuustekijät liittyvät erityisesti petolintuun ja puolustusvoimien tutkavaikutuksiin. Hankeen jatkossa tulee huomioida YVA-selostuksessa ja yhteysviranomaisen YVA-selostuksesta antamassa lausunnossa esitetyt haitallisten vaikutusten ehkäisy- ja lieventämiskeinot.

Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus

Vaihtoehtojen vertailun tarkoituksena on tiivistää, jäsentää ja tulkita kaikki suunnittelussa tuotettu hanketta koskeva tieto. Vertailun avulla pyritään avustamaan päätöksentekoa, kuvaamaan vaihtoehtojen etuja ja haittoja, sekä perustelemaan vaihtoehtojen paremmuus- ja edullisuusjärjestyksiä eri näkökulmista.

Kappaleessa 23 on tarkasteltu hankkeen vaikutusten merkittävyyttä ja vaihtoehtojen eroavaisuuksia muun muassa taulukon avulla. Lähtökohteisesti Palkisvaara-Kannusvaara –hankkeen YVA-selostuksen vaihtoehtojen vertailu kärsii vaihtoehdottomuudesta ja vaihtoehtojen vähäisistä eroista. Vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta on käsitelty lyhyesti kappaleessa 23.3. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaihtoehto VE2 on edellä mainitun voimajohtosopimuksen perusteella vaikea toteuttaa.

YVA-ohjelmasta annetun lausunnon huomioiminen

Yhteysviranomaisen YVA-ohjelmasta annettavassa lausunnossa esitetyt näkökohdat ja niiden huomioiminen on esitetty YVA-selostuksen liitteessä 10a. Kuten aiemmin tässä yhteysviranomaisen lausunnossa on käynyt ilmi, yhteysviranomaisen YVA-ohjelmasta antama lausunto on huomioitu YVA-selostuksessa kohtuullisesti.

Seuranta

YVA-selostuksessa on esitetty meluun, välkkeeseen, poronhoitoon, sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuviin vaikutuksiin liittyviä seurantatoimenpiteitä. Esimerkiksi sosiaalisia vaikutuksia olisi selostuksen mukaan mahdollista seurata noin kahden vuoden kuluttua tuulivoimapuiston rakentamisesta. Olevassa olevien tuulivoimapuistojen so-

siaalisia vaikutuksia on seurattu Suomessa hyvin vähän rakentamisen jälkeen. Jos tuulivoimapuistohanke toteutuu, tulee sosiaalisten vaikutusten seuranta toteuttaa arviointiselostuksessa ja yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyllä tavalla. Myös petolintuun liittyvä seuranta ja puolustusvoimien tutkavaikutuksiin liittyvät selvitykset tulee toteuttaa lausunnossa todetulla tavalla.

Raportointi

YVA-selostus on selkeä, kieli on lähes virheetöntä ja teksti etenee johdonmukaisesti. Kuvat ja kartat elävöittävät sopivasti selostusta ja helpottavat lukijaa perehtymään asiaan. Myös otsikointi ja lukujen jaottelu on toteutettu asiaankuuluvalla tavalla. Esimerkiksi yhdyskuntarakentamiseen ja maankäyttöön liittyviä vaikutuksia on tarkasteltu asiaankuuluvasti selostuksen loppuosassa. Lisäksi selostuksessa käytetyt lähteet on esitetty lähdeluettelossa vaadittavalla tarkkuudella. YVA-selostus sisältää myös tiivistelmän ja vaaditut erillisselvitykset. YVA-selostusta leimaa kuitenkin paikoin yleispiirteisyys.

Osallistumisen järjestäminen

YVA-selostuksen mukaan suunnitteluun osallistuminen ja vuorovaikutus on pyritty tekemään Palkisvaara-Kannusvaara –tuulipuistohankkeessa mahdolliseksi erilaisten yleisö- ja vuoropuhelutilaisuuksien kautta. Hankkeen osallistumisjärjestelyitä on kuvattu selostuksessa riittävällä tavalla. Hankevastaavan kanssa käydyissä tapaamisissa on käynyt ilmi, että esimerkiksi Oraniemen paliskunnan poronhoitoon liittyvät toiveet on huomioitu suunnittelussa. Sen sijaan YVA-selostusvaiheen yleisötilaisuudessa YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteensovittaminen olisi pitänyt huomioida näkyvämmiin. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan osallistumisen järjestäminen on ollut kuitenkin riittävää kyseisessä hankkeessa.

Yhteenveto ja arviointiselostuksen riittävyys

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan Palkisvaara-Kannusvaara –tuulivoimapuistohankkeen YVA-selostus on riittävä ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994, 458/2006) tarkoitus on toteutunut. Tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettely on edistänyt ympäristövaikutusten arviointia ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä saatua tietoa voidaan hyödyntää jatkosuunnittelussa ja päätöksenteossa. Todettuja puutteita voidaan täydentää muun muassa alueen yleiskaavan laadinnan yhteydessä. Hankkeen jatkossa yhteysviranomaisen YVA-selostuksesta antama lausunto tulee ottaa huomioon.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Arviointiselostuksesta annetut alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Kopiot lausunnoista ja mielipiteistä on lähetetty hankkeesta vastaavalle. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään hankkeesta vastaavalle sekä tiedoksi lausuntojen ja mielipiteiden antajille. Lausunto pidetään nähtävillä koko arviointimenettelyn ajan Sodankylän, Pelkosenniemen ja Savukosken kunnanvirastoissa ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa sekä internetissä www.ymparisto.fi/palkiskannusvaaratuuli

voimaYVA. Lisäksi lausuntoon voi tutustua Sompion seutukirjaston Soudankylän, Pelkosenniemen ja Savukosken toimipisteissä.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ympäristövastaava Eira Järviluoma (liikenne), ylitarkastaja Jari Korvuo (luonnonsuojelu, virkistyskäyttö) sekä hydrogeologi Anu Rautiala (seuranta- ja vesienhoito). Muistiinpanot yleisötilaisuudesta on kirjannut Olli-Pekka Vieltojärvi, Ahma ympäristö Oy.

Alueidenkäyttöyksikön päällikkö

Kaija Pekkala

Ympäristöasiantuntija

Kalle Oiva

SUORITEMAKSU **8709 €** (50 € x 174,18 h = 8709 €)

MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN

Valtioneuvoston asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (907/2012) ja (3/2014) mukaan 2013 vireille tulleista YVA-ohjelmista ja -selostuksista annettavista lausunnoista peritään tuntiperusteinen maksu. Hinta on 50 €/tunti.

LIITTEET

Maksua koskeva muutoksenhaku hankkeesta vastaavalle
Kopio lausunnoista ja mielipiteistä

TIEDOKSI

Lausunnon antaneet ja mielipiteen esittäneet
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Energiamarkkinavirasto